

Quickscan flora en fauna in het kader van bouwplannen aan de Dubbelsteijnlaan West 40 te Dordrecht

April 2019

P19-031/W1626

Auteur: XXXXXXXXXX

Natuur-Wetenschappelijk Centrum

078-6213921

nwcadvies@nwcadvies.nl

www.nwcadvies.nl

**Quicksan flora en fauna
in het kader van bouwplannen aan de
Dubbelsteijnlaan West 40 te Dordrecht**

Natuur-Wetenschappelijk Centrum, Noorderelsweg 4A, 3329 KH Dordrecht

Quickscan flora en fauna in het kader van bouwplannen aan de Dubbelsteijnlaan West 40 te Dordrecht

Opdrachtgever: Hoogesteger Projectmanagement & Advies

Uitvoering: Natuur-Wetenschappelijk Centrum

Veldwerk: [REDACTED]

Samenstelling: [REDACTED]

Foto's: [REDACTED] NWC

Quickscan flora en fauna in het kader van bouwplannen aan de Dubbelsteijnlaan West 40 te Dordrecht [Samenst.: [REDACTED] [Foto's: NWC.]. Met lit. opg., Dordrecht: Strix/NWC.

Trefw.: Dordrecht, Dubbelsteijnlaan West, Wet Natuurbescherming, Quickscan flora en fauna

W/P19-031

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt of verveelvoudigd, door middel van; druk, fotokopie, microfilm of op enige andere wijze, zonder toestemming van de uitgever of de opdrachtgever.

Dordrecht, april 2019

Inhoud

Samenvatting

1	Inleiding	7
2	Gebiedsbeschrijving en voorgenomen plannen	9
3	Wettelijk kader	11
4	Methode	17
5	Resultaten	21
6	Effecten, verplichtingen en aanbevelingen	25

Referenties

Bijlagen:

Bijlage 1: Beschermd soorten Wet Natuurbescherming en Rode Lijst

Bijlage 2: Vleermuizen en ruimtelijke ingrepen

Bijlage 3: Vogels en ruimtelijke ingrepen

Samenvatting

Onderstaande tabel geeft de conclusies uit voorliggend rapport weer. Voor de volledigheid en om een verkeerde interpretatie te voorkomen, dient ook hoofdstuk 6 (effecten, verplichtingen en aanbevelingen) gelezen te worden.

Soortgroep	Effecten beschermde soorten	Verplichtingen
Vleermuizen	Mogelijke aantasting van een verblijfplaats en/of foerageergebied.	<ul style="list-style-type: none"> - Er dient onderzoek uitgevoerd te worden om de aanwezigheid van een verblijfplaats en/of foerageergebied van vleermuizen aan te kunnen tonen of uit te kunnen sluiten. - Vervolgonderzoek in de vorm van 7 bezoeken tussen 15 mei en 30 september.
Vogels met een vaste verblijfplaats	Mogelijke verstoring en/of vernieling van een vaste verblijfplaats en functionele leefomgeving van de Steenuil	<ul style="list-style-type: none"> - Vervolgonderzoek in de vorm van 4 bezoeken tussen 1 februari en 30 april.
	Mogelijke verstoring en/of vernieling van een vaste verblijfplaats en functionele leefomgeving van de Huismus	<ul style="list-style-type: none"> - Vervolgonderzoek in de vorm van 2 bezoeken tussen 1 april en 15 mei.
	Mogelijke verstoring en/of vernieling van een vaste verblijfplaats van de Gierzwaluw	<ul style="list-style-type: none"> - Vervolgonderzoek in de vorm van 3 bezoeken tussen 15 mei en 15 juli.
Overige vogelsoorten	Mogelijk verstoring, beschadiging en/of vernieling van nesten en eieren.	<ul style="list-style-type: none"> - Indien in het broedseizoen gewerkt gaat worden dient het gebied door een ecooloog geïnspecteerd te worden op nesten met eieren en dienen deze gemarkeerd te worden. Er moet dan om de markeringen heen gewerkt worden. Indien buiten het broedseizoen gewerkt dient enkel met de zorgplicht rekening gehouden te worden.
Grondgebonden zoogdieren	Geen.	<ul style="list-style-type: none"> - Zorgplicht.
Vaatplanten	Geen.	<ul style="list-style-type: none"> - Zorgplicht.

1. Inleiding

Het plangebied is gelegen aan de Dubbelsteijnlaan West 40 in Dordrecht, provincie Zuid-Holland. De gemeente Dordrecht is voornemens de bestaande bebouwing te slopen en nieuwe woningen te realiseren. Hierbij wordt verwacht de grond gesaneerd moet worden en daarna de nieuwe woningen gebouwd worden. Mogelijk worden bomen en bosschages verwijderd.

In het kader van de Wet natuurbescherming dient bij dergelijke ingrepen onderzoek gedaan te worden naar de (mogelijk) aanwezige natuurwaarden en dient een beoordeling gemaakt te worden van eventuele negatieve effecten van de plannen op deze waarden.

De gemeente Dordrecht heeft het Natuur-Wetenschappelijk Centrum (NWC) opdracht gegeven om een quickscan flora en fauna uit te voeren aan de Dubbelsteijnlaan West 40 en om te adviseren omtrent de relevante natuurwetgeving.

Figuur 1: Het plangebied (rood omlijn) en de ligging hiervan (rood omcirkeld).

Bron: Pdok.nl

2. Gebiedsbeschrijving en voorgenomen plannen

Gebiedsbeschrijving

Het plangebied bevindt zich in de bebouwde kom van Dordrecht aan de Dubbelsteijnlaan West 40 (figuur 1). Het gebied bestaat uit een woonhuis, een grote schuur, een aantal kleine stallen en extensief beheerd grasland. Het plangebied wordt aan alle kanten omsloten door bebouwing. In het westen wordt het gebied begrensd door een heg, in het noorden door een loop- en fietspad en in het oosten en zuiden door een weg.

Foto 1: Stal op het terrein

Foto 2: Extensief beheerd grasland

Foto 3: Stal op het terrein

Foto 4: Woonhuis met grote schuur

3. Wettelijk kader

In Nederland is de bescherming van belangrijke natuurwaarden vanaf 2017 wettelijk vastgelegd in de Wet Natuurbescherming (Wnb). Het gaat hierbij zowel om bescherming van soorten als bescherming van gebieden. In dit geval is alleen soortbescherming aan de orde.

Soortbescherming

Voor dier- en plantensoorten zijn in de Wnb een aantal verbodsbepalingen opgenomen, waarvan vooral de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 belangrijk zijn in het kader van flora- en faunaonderzoek bij onder andere ruimtelijke ontwikkelingen (tekstvak 1 op de volgende pagina).

De verbodsbepalingen uit de artikelen gelden overal in Nederland, ongeacht het type of de omvang van de werkzaamheden of activiteiten die uitgevoerd worden. De bepalingen uit de Wnb kunnen daarom van invloed zijn op ruimtelijke ingrepen, zoals het aanleggen van infrastructuur, het slopen en realiseren van bebouwing, het uitbreiden van industriegebieden en het kappen van bomen. Ook bij het opstellen of herzien van bestemmingsplannen zijn de bepalingen uit de Wnb van belang. In het kader van het zorgvuldigheidsbeginsel en het voorzorgsbeginsel (Algemene Wet Bestuursrecht) dient bij het opstellen en herzien van bestemmingsplannen en bij (ruimtelijke) activiteiten een toetsing aan de Wnb plaats te vinden. Deze toetsing moet de volgende onderdelen bevatten:

- Een inventarisatie van het voorkomen van wettelijk beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied en binnen de invloedssfeer van de activiteit;
- Een inventarisatie en beoordeling van (significant) nadelige effecten als gevolg van de activiteit, op beschermde soorten die binnen het plangebied en/of binnen de invloedssfeer van de activiteit aanwezig zijn;
- Indien nodig een opname van maatregelen die de negatieve effecten op de beschermde soorten en hun leefgebieden mitigeren en/of compenseren.

De Wnb kent drie categorieën van beschermde soorten die ook terug te vinden zijn in de artikelen met verbodsbepalingen: alle vogels uit de Europese Vogelrichtlijn (artikel 3.1), alle soorten die in de Europese Habitatrichtlijn vermeld worden (artikel 3.5) en “overige soorten” (artikel 3.10) die alleen op nationaal niveau beschermd worden. Provincies mogen afwijken van de lijst met “overige soorten” door vrijstelling te verlenen voor bepaalde soorten. Hierdoor kan deze lijst per provincie verschillen. Een overzicht van alle beschermde soorten is te vinden in bijlage 1.

Tekstvak 1: Verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming

Artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 Wet natuurbescherming:

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van de dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen of af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10

1. Het is verboden:
  - a) In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten genoemd in de bijlage, onderdeel A bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
  - b) De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel A opzettelijk te beschadigen of te vernielen;
  - c) Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Soorten Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn

Wanneer één of meerdere verbodsbepalingen uit artikel 3.1 en/of artikel 3.5 Wnb overtreden worden door de voorgenomen activiteit, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Een ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen wordt voor soorten uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn alleen verleend wanneer voldaan wordt aan *elk* van de volgende voorwaarden:

- Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- Zij is nodig:
  - a) In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid; of
  - b) In het belang van een dwingende reden van groot openbaar belang; of
  - c) In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Voor vogels kan echter geen beroep gedaan worden op belang b “dwingende reden van groot openbaar belang”.

Wanneer overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen kan worden door het treffen van mitigerende maatregelen, is het aanvragen van een ontheffing niet nodig. Wel kan in dergelijke gevallen toch ontheffing aangevraagd worden om de te treffen maatregelen goed te laten keuren. Indien het bevoegd gezag de maatregelen goedkeurt, wordt door hen een “positieve afwijzing” afgegeven.

Bij de aanvraag van een ontheffing in het kader van de Wnb zijn een activiteitenplan en, in sommige gevallen, een compensatieplan noodzakelijk. Hierin staan de bevindingen uit de flora- en faunatoets vermeld en worden maatregelen beschreven die uitgevoerd zullen worden om ervoor te zorgen dat de nadelige effecten op beschermde plant- en diersoorten in en binnen de invloedssfeer van de activiteit zoveel mogelijk te voorkomen, dan wel te beperken.

Overige soorten

Voor de soorten uit deze categorie geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 mits een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode van toepassing is op de activiteit. Indien aantoonbaar gewerkt kan worden volgens een dergelijke gedragscode, hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden voor het overtreden van één of meerdere verbodsbepalingen uit artikel 3.10 van de Wnb.

Indien er geen goedgekeurde gedragscode van toepassing is op de activiteit of het niet mogelijk is om volgens een dergelijke gedragscode te werken, dient bij overtreding van verbodsbepalingen wel een ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffing kan voor deze soorten echter op grond van meer belangen verleend worden dan het geval is voor de Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten.

Zorgplicht

Tenslotte geldt voor alle plant- en diersoorten (ook de onbeschermden) de zorgplicht uit artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming. Deze houdt in dat mogelijke nadelige

gevolgen voor planten en dieren, voor zover redelijk, zoveel mogelijk vermeden moeten worden.

4. Methode

In het kader van de Wet natuurbescherming is een quickscan flora en fauna uitgevoerd. Deze quickscan bestond uit een veldbezoek en een literatuuronderzoek. Voor het literatuuronderzoek is gebruikgemaakt van verspreidingsgegevens van soorten verzameld door instanties zoals Stichting RAVON, de Vlinderstichting en de Databank Drechtsteden. Op basis van het literatuuronderzoek is bepaald voor welke soortgroepen de aanwezigheid en/of geschiktheid van het plangebied onderzocht diende te worden. Tijdens de quickscan is rekening gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vogels met een vaste verblijfplaats, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen en beschermde vaatplanten.

Het plangebied vormt geen geschikt leefgebied voor beschermde dagvlinders omdat de bodem te voedselrijk is om als biotoop voor de waardplanten van deze vlindersoorten te kunnen dienen. Bovendien komen de meeste beschermde vlindersoorten op slechts een aantal locaties in Nederland voor (voornamelijk natuurgebieden). Om deze reden is deze soortgroep buiten beschouwing van de quickscan gelaten. De aanwezigheid van strikt beschermde grondgebonden zoogdieren en herpetofauna zijn met behulp van actuele verspreidingskaarten uit te sluiten. Overige beschermde grondgebonden zoogdieren die mogelijk binnen het plangebied voor kunnen komen, zijn vrijgesteld in Zuid-Holland. Echter geldt voor de Drechtsteden een aangepast lijst met beschermde diersoorten. Deze soorten zijn wel meegenomen in dit onderzoek. Uiteraard geldt wel voor alle soorten de zorgplicht, deze moet ten alle tijden nageleefd worden.

Het veldbezoek is op 14 maart 2019 uitgevoerd door medewerkers van het NWC. De temperatuur tijdens het veldbezoek bedroeg 12°C, het was deels bewolkt en de wind had een kracht van 4 Bft. Deze gegevens zijn door de medewerkers in het veld gemeten of ingeschat.

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten worden beschermd door de Wet natuurbescherming (bijlage 2). Het plangebied is daarom beoordeeld op de mogelijke waarde voor deze soortgroep. Hierbij is gelet op de geschiktheid van aanwezige bomen en bebouwing als verblijfplaats voor vleermuizen zoals de aanwezigheid van holten of spleten en de kenmerken van deze holten en spleten.

Daarnaast is tijdens het veldbezoek beoordeeld of er in en in de directe omgeving van het plangebied potentieel belangrijke vliegroutes en foerageergebieden voor vleermuizen aanwezig zijn. Vleermuizen gebruiken zoveel mogelijk lijnvormige structuren en vliegen bij voorkeur uit de wind, licht (straatverlichting, verlichting van gebouwen et cetera). Vaak wordt langs deze structuren ook gefoerageerd. Het gaat dan om bijvoorbeeld bomenrijen en watergangen met opgaande begroeiing. Andere elementen waar vleermuizen kunnen

foerageren zijn bosschages, parken, tuinen en (kleinschalige) weilanden en andere (half) open gebieden. Tijdens de inventarisatie is tevens gelet op het aanbod van geschikt foerageergebied in de omgeving van het plangebied.

Vogels met een vaste verblijfplaats

Vogels met een vaste verblijfplaats worden jaarrond beschermd door de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook voor hun functionele leefomgeving (bijlage 3). Onder meer is gelet op sporen (braakballen, veren, uitwerpselen, etc), nesten (o.a. oude kraaiennesten) en waarnemingen van de betreffende vogelsoorten (geluid/zicht/territoriumindexerend gedrag). Tevens is bekeken of het plangebied een significant onderdeel zou kunnen zijn van de functionele leefomgeving van een vogelsoort met een vaste verblijfplaats.

Overige vogelsoorten

Nesten met eieren worden tijdens het broedseizoen beschermd onder de Wet natuurbescherming. Onder meer is er gelet op de geschiktheid van het gebied voor algemene broedvogels.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek is beoordeeld of het plangebied geschikt leefgebied vormt voor strikt beschermde soorten zoals de Bunzing (*Mustela putorius*). Hierbij is onder andere gelet op de aanwezigheid van gaten in de gevels en holtes in de bomen en de aanwezigheid van functionele leefomgeving voor deze soorten.

Vaatplanten

Het merendeel van de vaatplanten die onder de bescherming van de Wet natuurbescherming valt, komt niet voor in de omgeving van het plangebied. Dit blijkt uit verspreidingsgegevens van de NDFF (telmee.nl).

Tijdens de quickscan is bepaald in hoeverre het plangebied geschikt is als groeiplaats voor beschermde plantensoorten die wel in de omgeving van Dordrecht voorkomen. Hierbij is onder andere gelet op het type bodem dat aanwezig is binnen het plangebied en de vochtigheid van deze bodem. Aan de hand hiervan zijn de gevolgen van de planten voor beschermde vaatplanten bepaald.

5. Resultaten

Vleermuizen

In het plangebied zijn in de aanwezige bomen geen geschikte spleten en/of holtes (oud spechtenhol of spleet in de stam of zijtak) gevonden die gebruikt kunnen worden als verblijfplaats door vleermuizen. Het plangebied beschikt niet over lijnvormige structuren in de vorm van opgaand groen. Aan de zuidkant van het plangebied (langs de openbare weg) bevinden zich wel bomen die een lijnvormige landschapselement vormen die gebruikt zouden kunnen worden door vleermuizen als vliegroute. Het plangebied beschikt wel over bomen en bosschages die beschutting kunnen bieden aan foeragerende vleermuizen.

De aanwezige bebouwing is ook geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen; het beschikt over open stootvoegen die toegang geven tot de spouwmuur en andere openingen die toegang geven tot de schuur (foto 5 t/m 7). In figuur 2 is te zien welke gebouwen geschikt zijn voor vleermuizen.

Foto 5: Open spouwgaten in woonhuis

Foto 6: Opening boven deur waar vleermuis doorheen kan

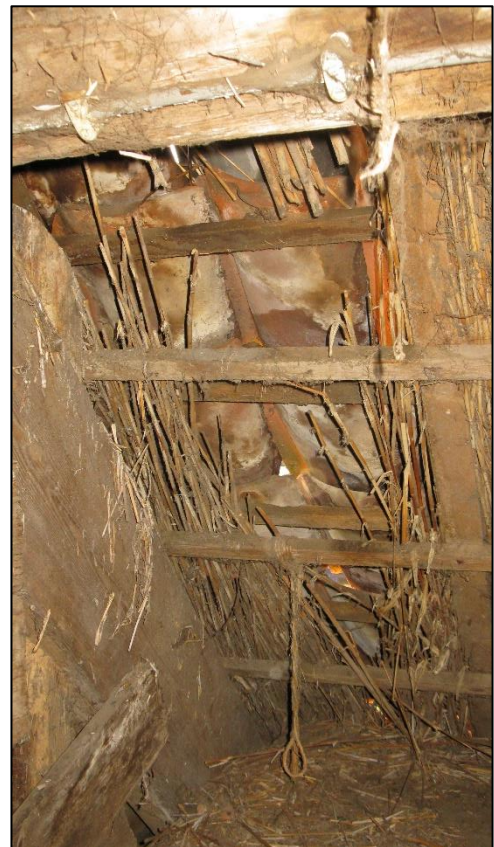

Foto 7: Ruimte voor vleermuizen tussen riet of tussen riet en dakpannen

Vogels met een vaste verblijfplaats

Binnen het plangebied zijn geen nesten aangetroffen in bomen waar vogels met een vaste verblijfplaats gebruik van zouden kunnen maken.

Er zijn wel huismussen waargenomen in het perceel ten westen van het plangebied. Het plangebied en de omliggende percelen beschikken over voldoende beschutting, foera-geermogelijkheden en nestelmogelijkheden om mogelijk (een deel van) de functionele leefomgeving van de Huismus te vormen. De (vaste) schuilplaatsen, foerageerplekken, plaatsen waar een zandbad genomen kan worden en de nesten vallen onder de functi-onele leefomgeving van de Huismus. In figuur 2 zijn de waarnemingen van huismussen te zien.

Met name de dakpannen gelegen aan de zuid- en noordzijde van de schuur (figuur 2) zijn geschikt als vaste verblijfplaats van de Gierzwaluw. Er zijn een aantal dakpannen welke ruimte bieden voor een nest van deze soort. Daarnaast is er voldoende aan- en uitvlieg ruimte; de Gierzwaluw dient minimaal 3 meter ruimte te hebben onder het nest om zich te kunnen laten vallen voordat ze weg kunnen vliegen.

Het plangebied is daarnaast ook geschikt als vaste verblijfplaats voor de Steenuil. Deze soort heeft zijn verblijfplaats in gebouwen of nestkasten. Éen van de stallen beschikt over een opening onder het dak welke toegang biedt tot het gebouw (foto 9, figuur 2).

Foto 8: Gierzwaluwgeschikte kant van de schuur

Overige vogelsoorten

Er zijn geen nesten van algemene broedvogels aangetroffen in het plangebied. Echter is de aanwezige vegetatie hier wel geschikt voor.

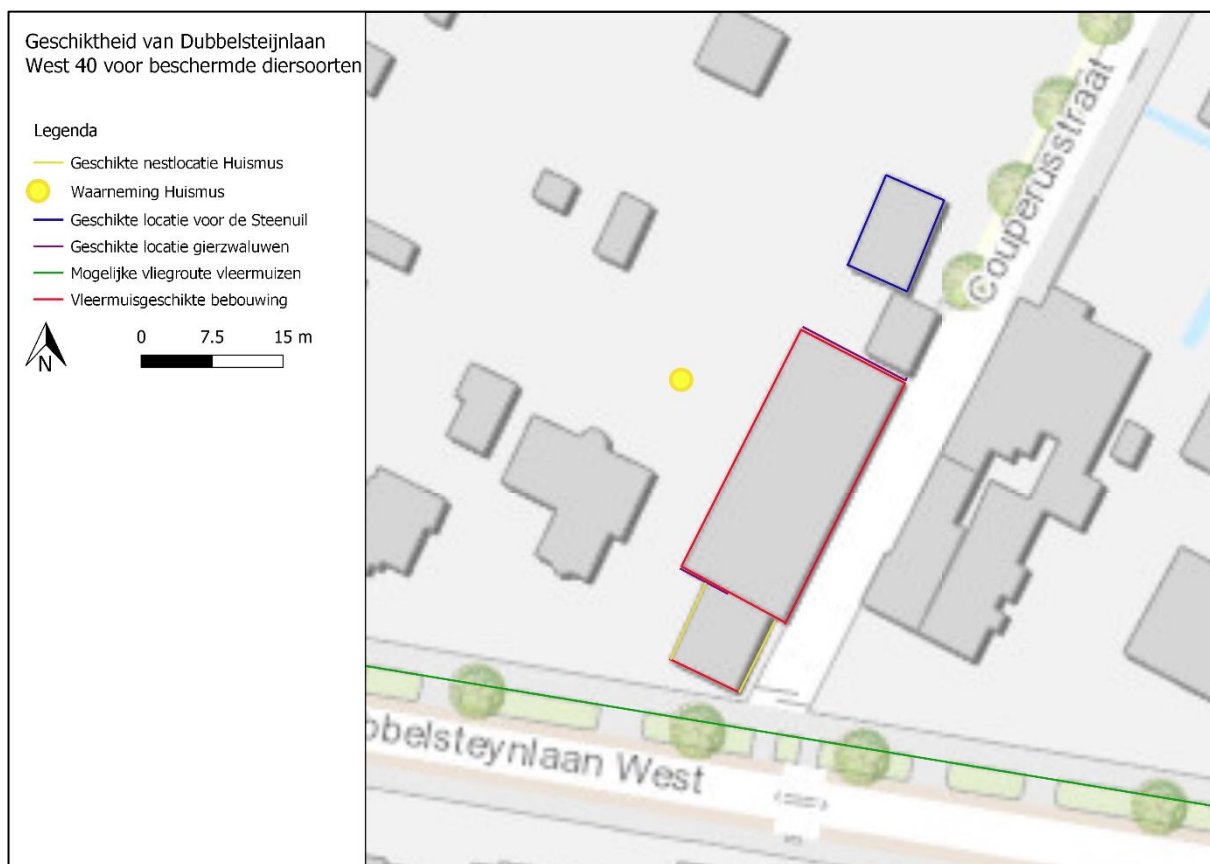
Foto 9: Opening in stal die toegang geeft tot het gebouw

Grondgebonden zoogdieren

De aanwezigheid van strikt beschermde grondgebonden zoogdieren zijn vooraf al met alle redelijkheid uitgesloten. Het plangebied is wel geschikt voor soorten die aanvullend beschermd zijn in de Drechtsteden zoals de Bunzing. Er zijn echter geen sporen gevonden van deze of andere beschermde soorten grondgebonden zoogdieren.

Vaatplanten

Tijdens het veldbezoek zijn er geen beschermde vaatplanten aangetroffen binnen het plangebied. Er kan geconstateerd worden dat het plangebied, vanwege de voedselrijke omstandigheden, ook geen geschikt biotoop vormt voor beschermde vaatplanten.

Figuur 2: Geschiktheid van Dubbelsteijnlaan West 40 voor beschermde diersoorten bron: E. Schutgens, NWC

6. Effecten, verplichtingen en aanbevelingen

Vleermuizen

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen; er zijn bomen aanwezig die vleermuizen als beschutting kunnen gebruiken tegen de wind tijdens het foerageren. Bij het bouwen van meerdere woningen kunnen negatieve effecten op een mogelijk aanwezige foerageergebied optreden. Om de daadwerkelijke functie van het plangebied voor vleermuizen te onderzoeken en om negatieve effecten op vleermuizen aan te tonen danwel uit te sluiten, dient vervolgonderzoek uitgevoerd te worden.

Er zijn geen geschikte holten in de bomen aanwezig die vleermuizen kunnen gebruiken als verblijfplaats. Wel bevindt zich bebouwing binnen het plangebied dat geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen (figuur 2 op pagina 21). Deze bebouwing zal ten behoeve van de voorgenomen plannen gesloopt worden. Om verblijfplaatsen van vleermuizen aan te tonen/uit te sluiten, dient aanvullend vleermuisonderzoek volgens het meest recente vleermuisprotocol uitgevoerd te worden.

Vervolgonderzoek

Het protocol dient als richtlijn voor het bepalen hoe en hoe vaak geïnventariseerd moet worden om te voldoen aan de Wet natuurbescherming. De provincie Zuid-Holland erkent dit protocol en gebruikt het als leidraad bij de beoordeling van de kwaliteit van het uitgevoerde vleermuisonderzoek bij ontheffingsaanvragen.

Het aanvullend onderzoek naar foerageergebieden bestaat uit twee tellingen. Hierbij wordt er enkel gelet op jagende en passerende dieren. Deze twee tellingen moeten plaatsvinden tussen 15 mei en 15 oktober, waarvan één telling in de kraamperiode van half mei tot half juli en één telling in het najaar vanaf half augustus tot half oktober plaatsvindt. Tussen beide tellingen moeten minimaal acht weken zitten. Over het algemeen kan het onderzoek naar foerageergebieden van vleermuizen uitgevoerd worden in combinatie met het onderzoek naar verblijven van vleermuizen.

De bebouwing vormt een geschikte verblijfplaats voor:

- de Gewone dwergvleermuis
- de Laatvlieger
- de Gewone grootoorvleermuis
- de Ruige dwergvleermuis

Het aanvullende onderzoek zal bestaan uit zeven vleermuisinventarisaties die in de periode half mei tot en met begin oktober uitgevoerd zullen worden. Vleermuizen gebruiken het landschap gedurende het jaar namelijk op verschillende manieren (i.e. kraamplaats,

---

zomerverblijfplaats, paarverblijf, winterverblijfplaats). Het vleermuisprotocol stelt daarom dat tenminste zeven inventarisatiemomenten nodig zijn om de functies, die het gebouw mogelijk voor vleermuizen vervult, zo goed mogelijk te inventariseren. In de kraam-/zomerperiode (half mei-half juli) zullen de eerste drie inventarisaties uitgevoerd worden. In de zomer/ paarperiode (begin augustus- begin oktober) zullen de overige vier inventarisaties plaatsvinden. Daarnaast is het zuidelijk gedeelte van het plangebied geschikt als foerageergebied en/of vliegroute voor vleermuizen. Tijdens de voorheen genoemde inventarisaties zal ook gelet worden op de functie(s) van dit gebied voor vleermuizen. Bij het aantreffen van een verblijfplaats, een essentieel foerageergebied en/of een essentiële vliegroute is mogelijk een ontheffing nodig en moeten compenserende maatregelen getroffen worden.

Bij het aantreffen van een verblijfplaats en/of een (essentieel) foerageergebied is mogelijk een ontheffing nodig en moeten compenserende maatregelen getroffen worden. Indien compensatie aan de orde is, moet bij de ontheffingsaanvraag een compensatieplan ingediend te worden.

Vogels met een vaste verblijfplaats

Steenuil

Het is mogelijk dat het plangebied gebruikt wordt als functionele leefomgeving en verblijfplaats door de Steenuil. Deze kunnen mogelijk vernietigd worden bij de sloop- en bouwwerkzaamheden. Hierdoor dient er aanvullend onderzoek naar de functie van het plangebied voor deze soort uitgevoerd te worden. Indien compensatie aan de orde is, moet bij de ontheffingsaanvraag een compensatieplan ingediend te worden.

Huismus

Het woonhuis in het zuiden van het plangebied is geschikt als verblijfplaats voor huismussen. Er is voldoende en beschutte ruimte tussen het dakbeschot en de dakpannen. Daarnaast vormt het plangebied geschikt habitat voor de Huismus om te foerageren, zandbaden te nemen en om te rusten in de winter. Om mogelijke (negatieve) effecten voor de Huismus aan te kunnen tonen danwel uit te kunnen sluiten, dient onderzocht te worden welke functie het plangebied vervult voor deze soort. Indien compensatie aan de orde is, moet bij de ontheffingsaanvraag een compensatieplan ingediend te worden.

Gierzwaluw

De grote schuur in het plangebied is geschikt als verblijfplaats voor Gierzwaluwen. Er is voldoende en beschutting onder een aantal dakpannen. Om mogelijke (negatieve) effecten voor de Gierzwaluw aan te kunnen tonen danwel uit te kunnen sluiten, dient onderzocht te worden welke functie het plangebied vervult voor deze soort. Indien compensatie aan de orde is, moet bij de ontheffingsaanvraag een compensatieplan ingediend te worden.

Vervolgonderzoek

Voor de Steenuil dient onderzoek uitgevoerd te worden in de daarvoor geschikte periode; van 1 februari tot 30 april. Hierbij dient driemaal na zonsondergang geluisterd te worden naar de baltsroep en eenmaal gezocht te worden naar sporen.

Om de aanwezigheid van huimussen aan te tonen danwel uit te sluiten dient ook voor deze soort onderzoek uitgevoerd te worden in de daarvoor geschikte periode; van 1 april en 15 mei. Hierbij dient tweemaal geluisterd te worden naar territoriumzang van deze soort. Dit gebeurt tussen zonsopkomst en twee uur daarna of tussen twee uur voor zonsondergang en zonsondergang.

Voor de Gierzwaluw dient ook onderzocht te worden of het gebouw gebruikt wordt als vaste verblijfplaats in de daarvoor geschikte periode; van 15 mei tot 15 juni. Hierbij dient driemaal een uur rond zonsondergang geluisterd te worden naar zang en het invliegen van individuen.

Overige vogelsoorten

Aangeraden wordt om buiten het broedseizoen te werken. Het broedseizoen is doorgaans van half maart tot half augustus. Indien dit niet mogelijk is en werkzaamheden tijdens het broedseizoen plaats dienen te vinden, moet gebruikgemaakt worden van ecologische begeleiding. Dit betekent dat, vooruitlopend op de werkzaamheden, een ecooloog het werkgebied vrij moet geven. Dit wordt gedaan door het gebied te doorlopen en te zoeken naar nesten, indien een nest gevonden wordt, mogen er geen werkzaamheden rondom dat nest plaatsvinden totdat de jongen vliegvlug zijn en het nest hebben verlaten.

Om het broeden van zangvogels te voorkomen dienen struiken en bomen buiten het broedseizoen verwijderd te worden. Dit dient onder toezicht van een ecooloog te gebeuren.

Grondgebonden zoogdieren

Er zijn geen sporen gevonden van wettelijk strikt beschermde grondgebonden zoogdieren in of rondom het plangebied. Hierdoor worden bij werkzaamheden in het plangebied geen verblijfplaatsen of functionele leefomgeving van beschermde grondgebonden zoogdieren verstoord, beschadigd en/of vernield waardoor overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming niet aan de orde is. Wel moet er de algemene zorgplicht in acht genomen worden.

Vaatplanten

Binnen het plangebied komen geen beschermde vaatplanten voor. Vanuit de Wet natuurbescherming bestaan er daarom geen verdere verplichtingen ten aanzien van deze soortgroep.

Tabel 1: Aantal bezoeken die uitgevoerd dienen te worden per diergroep.

	Aantal bez.	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec
Vleermuizen; kraam/zomer verblijfplaats	3												
Vleermuizen; paarplaatsen	2												
Vleermuizen; winterverblijf- plaats	2												
Vleermuizen; vliegroue	2												
Steenuil	4												
Huismus	2												
Gierzwaluw	3												

Zorgplicht

Tenslotte geldt voor alle plant- en diersoorten (ook de onbeschermden) de zorgplicht. Deze houdt in dat mogelijke nadelige gevolgen voor planten en dieren, voor zover redelijk, zoveel mogelijk vermeden moeten worden. Manieren om aan de zorgplicht te voldoen zijn bijvoorbeeld:

- Er wordt gelegenheid gegeven aan amfibieën en grondgebonden zoogdieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden. Dit gebeurt door onder andere vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken, steenhopen) gefaseerd te verwijderen;
- In verband met verstoring van aanwezige dieren worden de werkzaamheden zoveel mogelijk overdag uitgevoerd.

Referenties

Database NWC

Ravon.nl

Telmee.nl

Vlindernet.nl

Zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1: Beschermden soorten Wet natuurbescherming

In het kader van de Wet natuurbescherming worden alle in Europa voorkomende en in het wild levende vogels beschermd en onderstaande soorten uit overige soortgroepen:

Amfibieën

Alpenwatersalamander	Heikikker	Poelkikker
Bastaard kikker ¹	Kamsalamander	Rugstreeppad
Boomkikker	Kleine watersalamander ¹	Vinpoetsalamander
Bruine kikker ¹	Knoflookpad	Vroedmeesterpad
Geelbuikvuurpad	Meerkikker ²	Vuursalamander
Gewone pad ¹	Middelste groene kikker	

Dagvlinders

Aardbeivlinder	Grote vos	Spiegeldikkopje
Apollovlinder	Grote vuurvlinder	Tijmblauwtje
Bosparemoervlinder	Grote weerschijnvlinder	Veenbesblauwtje
Boszandoog	Iepenpage	Veenbesparemoervlinder
Bruin dikkopje	Kleine heivlinder	Veenhooibeestje
Bruine eikenpage	Kleine ijsvogelvlinder	Veldparemoervlinder
Donker pimperlblauwtje	Kommavlinder	Zilveren maan
Duinparemoervlinder	Moerasparemoervlinder	Zilverstreephooibeestje
Gentiaanblauwtje	Pimperlblauwtje	
Grote paremoervlinder	Sleedoornpage	

Haften

Oeveraas

Kevers

Brede geelrandwaterroofkever	Vermiljoenkever
Gestreepte waterroofkever	Vliegend hert
Juchtleerkever	

Kreeftachtigen

Europese rivierkreeft

Landzoogdieren

Aardmuis ²	Gewone zeehond	Rosse woelmuis ²
Bever	Grote bosmuis	Steenmarter ⁵
Boommarter	Haas ¹	Tweekleurige bosspitsmuis ⁴
Bosmuis ¹	Hamster	Veldmuis ²
Bunzing ³	Hazelmuis	Veldspitsmuis
Damhert	Hermelijn ³	Vos ¹
Das	Huisspitsmuis ²	Waterspitsmuis
Dwergmuis ²	Konijn ¹	Wezel ³
Dwergspitsmuis ²	Lynx	Wilde kat
Edelhert	Molmuis	Wild zwijn ⁶
Eekhoorn	Noordse woelmuis ⁴	Woelrat ²
Egel ¹	Ondergrondse woelmuis	Wolf
Eikelmuis	Otter	
Gewone bosspitsmuis ²	Ree ¹	

Libellen

Beekrombout	Gevlekte Witsnuitlibel	Noordse winterjuffer
-------------	------------------------	----------------------

Bosbeekjuffer
Bronslibel
Donkere waterjuffer
Gaffellibel
Gevlekte glanslibel

Gewone Bronlibel
Groene glazenmaker
Kempense heidelibel
Mercurwaterjuffer
Hoogveenglanslibel

Oostelijke witsnuitlibel
Rivierrombout
Sierlijke witsnuitlibel
Speerwaterjuffer

Nachtvlinders

Teunisbloempijlstaart

Reptielen

Adder
Dikkopschildpad
Gladde slang
Hazelworm

Kemp's zeeschildpad
Lederschildpad
Levendbarende hagedis
Muurhagedis

Ringslang
Soepschildpad
Zandhagedis

Sporenplanten

Varens
Kleine vlotvaren
Blaasvaren
Groensteel
Schubvaren

Bladmossen
Geel schorpioenmos
Tonghaarmuts

Vissen

Beekdonderpad
Beekprik
Elrits

Gestippelde alver
Grote modderkruiper
Houting

Kwabaal
Steur

Weekdieren

Bataafse stroommossel

Platte schijfhoren

Vaatplanten

Akkerboterbloem
Akkerdoornzaad
Akkerogentroost
Beklierde ogentroost
Berggamander
Bergnactorchis
Blauw guichelheil
Bokkenorchis
Bosboterbloem
Bosdravik
Brave hendrik
Brede wolfsmelk
Breed wollegras
Bruinrode wespenorchis
Dennenorchis
Dreps
Drijvende waterweegbree
Echte gamander
Gevlekt zonneroosje
Glad biggenkruid
Gladde zegge
Groen nachtorchis

Groenknolorchis
Groot spiegelklokje
Grote bosaardbei
Grote leeuwenklauw
Honingorchis
Kalkboterbloem
Kalketrip
Karthuiseranjer
Karwijselie
Kleine ereprijs
Kleine schorseneer
Kleine wolfsmelk
Kluwenklokje
Knollathyrus
Knolspirea
Korensla
Kranskarwij
Kruipend moerasscherm
Kruiptijm
Lange zonnedauw
Liggende raket
Naaldenkervel

Pijlscheefkelk
Roggelelie
Rood peperboompje
Rozenkransje
Ruw parelzaad
Scherpkruid
Schubzegge
Smalle raai
Spits Havikskruid
Steenbraam
Stijve wolfsmelk
Stofzaad
Tengere distel
Tengere veldmuur
Trogamander
Veenbloembies
Vliegenorchis
Vroege ereprijs
Wilde averuit
Wilde ridderspoor
Wilde weit
Zomerschroeforchis

Vleermuizen

Baardvleermuis	Grote hoefijzerneus	Mopsvleermuis
Bechsteins vleermuis	Grote rosse vleermuis	Noordse vleermuis
Bosvleermuis	Ingekorven vleermuis	Rosse vleermuis
Brandts vleermuis	Kleine dwergvleermuis	Ruige dwergvleermuis
Franjestaart	Kleine hoefijzerneus	Tweekleurige vleermuis
Gewone dwergvleermuis	Laatvlieger	Vale vleermuis
Gewone grootoorvleermuis	Meervleermuis	Watervleermuis
Grijze grootoorvleermuis		

Zeezoogdieren

Bruinvis	Gewone vinvis	Spitsdolfijn van gray
Bultrug	Griend	Tuimelaar
Butskop	Grijze dolfijn	Walrus
Dwergpotvis	Kleine zwaardwalvis	Witflankdolfijn
Dwergvinvis	Narwal	Witsnuitdolfijn
Gestreepte dolfijn	Noordse vinvis	Witte dolfijn
Gewone dolfijn	Orca	
Gewone spitsdolfijn	Potvis	

Voor de rode lijst soorten van Nederland kun u terecht op de website van Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

¹ Voor deze soort geldt een vrijstelling in alle provincies.

² Voor deze soort geldt een vrijstelling in alle provincies m.u.v. Flevoland.

³ Voor deze soort geldt een vrijstelling in alle provincies m.u.v. Drenthe, Noord-Holland en Noord-Brabant.

⁴ Voor deze soort geldt een vrijstelling in alle provincies m.u.v. Zuid-Holland en Flevoland.

⁵ Voor deze soort geldt enkel in Friesland een vrijstelling.

⁶ Voor deze soort geldt enkel in Noord-Brabant een vrijstelling.

Bijlage 2: Vleermuizen en ruimtelijke ingrepen

Vleermuizen en hun leefgebied worden beschermd door de Wet Natuurbescherming. In deze wet is bepaald dat in het geval van een ruimtelijke ingreep ruim van tevoren bekeken moet worden of de ingreep nadelige invloed kan hebben op vleermuizen en hoe hiermee omgegaan moet worden.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken het hele jaar door gebruik van verschillende verblijfplaatsen (o.a. in bomen en gebouwen). Vleermuisverblijfplaatsen zijn op te delen in verschillende typen: winterverblijfplaats (waar overwinterd wordt), dagkwartieren (waar de mannetjes in de kraamkolonieperiode overdag zitten, alleen of in kleine groepjes), kraamkolonies (vrouwtjes en hun jongen, vaak in grote groepen), paar-verblijven (waar gepaard wordt, vaak in het najaar, soms gelijk aan de winterverblijfplaats) en tussenkwartieren (gebruikt in de periode tussen overwinteren en de zomerperiode in). Per type verblijfplaats gebruiken vleermuizen vaak meerdere verblijven waartussen gewisseld wordt, bijvoorbeeld wanneer elders het klimaat geschikter is of om aan parasieten te ontkomen. Vleermuizen zijn wel zeer honkvast wat betreft de typen verblijven die ze gebruiken. Dit betekent dat hun verblijven belangrijk zijn voor instandhouding van de populatie en dat deze daarom beschermd worden door de wet.

Sinds mei 2009 is het Vleermuisprotocol vastgesteld. Dit is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging VZZ in overleg met de Dienst Landelijk Gebied (DLG) en de Gegevensautoriteit Natuur (GaN). Het protocol dient als leidraad voor het bepalen hoe en hoe vaak geïnventariseerd moet worden om te voldoen aan de wetgeving. Voor het bepalen of een gebouw of een potentieel geschikte boom van belang is als vleermuisverblijfplaats, is over het algemeen een langlopend onderzoek nodig (van april/mei t/m september/oktober) en zijn 4 tot 7 bezoeken nodig. Om onnodige vertraging te voorkomen, wordt daarom aangeraden om in de planning van de voorgenomen plannen rekening te houden met deze onderzoeksperiode.

Maatregelen ten behoeve van vleermuizen zijn nodig:

- indien sprake is van een verblijfplaats die van significant belang is of zou kunnen zijn en/of;
- indien vleermuizen aangetroffen zijn.

Er is sprake van een significant belangrijke verblijfplaats (ook wel vaste verblijfplaats genoemd, een verblijfplaats die van belang is voor een populatie) als:

- er sprake is van een kraamkolonie;
- er sprake is van een belangrijke overwinteringsplaats of paarplaats;
- er geen alternatieve verblijfplaatsen in de directe omgeving beschikbaar zijn;
- de gunstige staat van instandhouding van de (populatie van) de soort in het geding is bij het verdwijnen van de verblijfplaats.

De te nemen maatregelen moeten ervoor zorgen dat verbodsbepalingen uit de Wet Natuurbescherming niet overtreden worden. Dit betekent dat er geen dieren gedood, verwond of actief verstoord mogen worden en dat in geval van significant belangrijke verblijfplaatsen deze behouden moeten blijven of anderszins op een goede manier vervangen dienen te worden. De functie die het leefgebied voor de betreffende populatie vervult, moet onverminderd blijven bestaan.

Om te voorkomen dat dieren gedood, verwond of actief verstoord worden, kunnen de volgende mitigerende maatregelen nodig zijn:

- niet slopen in de winterslaaperperiode (in deze periode kan zelden met zekerheid worden vastgesteld dat vleermuizen afwezig zijn in een potentieel geschikt en onoverzichtelijk object, omdat ze dan ook 's nachts passief zijn. Dat maakt ze in deze periode overigens extra kwetsbaar);
- vlak voor de sloop onderzoeken of er individuen aanwezig zijn in het te slopen object. Zijn deze wel aanwezig dan geldt dat gewacht moet worden tot het dier of de dieren weg zijn.

Om zeker te weten of de mitigerende maatregelen voldoende zijn kan een ontheffing aangevraagd worden bij de provincie waarin de ingreep plaatsvindt. Een afwijzingsbrief, die stelt dat geen ontheffing nodig is, 'omdat als de voorgestelde maatregelen genomen worden er immers geen verboden overtreden worden' geldt als goedkeuring van de voorgestelde maatregelen. Zijn de maatregelen niet voldoende, dan moeten deze aangepast worden. Als dat niet mogelijk is of wanneer compenserende maatregelen nodig zijn (bijvoorbeeld aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen), is een ontheffing nodig. Deze wordt alleen verstrekt in geval van projecten waarbij sprake is van een groot openbaar belang.

Jachtgebied en vliegroutes

Naast verblijfplaatsen bestaat het leefgebied van vleermuizen ook uit foerageergebied en vliegroutes (vaak bomenrijen of waterlopen). Deze zijn ook beschermd als zij van significant belang zijn. Zij gelden als significant belangrijk indien bij aantasting de functionaliteit van de verblijfplaats(en) in het geding komt. Is dat het geval, dan zijn maatregelen nodig die dit voorkomen, anders is een ontheffing nodig. Ook hier geldt dat deze alleen verstrekt wordt in geval van projecten waarbij sprake is van een groot openbaar belang.

Bijlage 3: Vogels en ruimtelijke ingrepen

Als mitigerende maatregelen genomen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen, hoeft geen ontheffing van de Wet Natuurbescherming aangevraagd te worden. Om zeker te weten of de mitigerende maatregelen voldoende zijn en er inderdaad geen ontheffing nodig is, kan een ontheffing aangevraagd worden om de maatregelen (goed) te laten keuren. Indien goedgekeurd, wordt door de provincie een “positieve afwijzing” afgegeven.

Als geen maatregelen genomen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of rust- en verblijfplaats te garanderen of wanneer compenserende maatregelen nodig zijn (bijvoorbeeld het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen), dient een ontheffing aangevraagd te worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn.

De aanvraag wordt beoordeeld op de volgende punten:

- Is er een wettelijk belang?
- Is er een andere bevredigende oplossing?
- Komt de gunstige staat van instandhouding in gevaar?

“Ruimtelijke inrichting en ontwikkeling” of een “dwingende reden van groot openbaar belang” gelden echter niet als een wettelijk belang. Dit betekent dat de provincie in het kader van ruimtelijke ingrepen alleen een positieve afwijzing af kan geven.

Bescherming van vogelnesten

Artikel 3.1 lid 2 uit de Wet Natuurbescherming luidt:

“Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen”.

Voorafgaand en tijdens de werkzaamheden moet rekening gehouden worden met eventueel aanwezige vogelnesten. Er is sprake van een nest wanneer er nestindicatief gedrag is waargenomen en/of er een broedsel aanwezig is. Het vernielen of beschadigen van een nest is verboden. Dit geldt voor alle vogelsoorten. De meeste vogels maken echter elk broedseizoen een nieuw nest of zijn goed in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen onder de bescherming van de Wnb wanneer het in gebruik is (tijdens het broedseizoen). Wanneer een dergelijk nest niet in gebruik is, is geen ontheffing nodig voor het vernielen of beschadigen ervan.

Verstoring van vogels is ook verboden, maar er bestaat een uitzondering voor verstoring die niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (artikel 3.1 lid 5 Wnb). Dit betekent dat verstoring tijdens het broedseizoen toegestaan is, mits de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort gewaarborgd blijft.

Een (beperkt) aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Verblijfplaatsen van deze vogelsoorten zijn niet alleen beschermd wanneer ze in gebruik zijn, maar het hele jaar:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).

2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

Tot slot is er nog een categorie 5: Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Voor deze soorten is extra onderzoek nodig, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd; deze soorten zijn namelijk *wel* jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Hieronder de lijst met jaarrond beschermde vogelnesten:

Nesten van de volgende soorten zijn jaarrond beschermd indien ze nog in functie zijn:

Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>
Grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>
Huisemus	<i>Passer domesticus</i>
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>
Oehoe	<i>Bubo bubo</i>
Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>
Ransuil	<i>Asio otus</i>
Roek	<i>Corvus frugilegus</i>
Slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>
Steenuil	<i>Athene noctua</i>
Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>
Zwarte wouw	<i>Milvus migrans</i>

Nesten van de volgende soorten zijn niet jaarrond beschermd (categorie 5), maar hiervan is inventarisatie wel gewenst:

Blauwe reiger	<i>Ardea cinerea</i>
Boerenwaluw	<i>Hirundo rustica</i>
Bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>
Boomklever	<i>Sitta europaea</i>
Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>
Bosuil	<i>Strix aluco</i>
Brilduiker	<i>Bucephala clangula</i>
Draaihals	<i>Jynx torquilla</i>
Eider	<i>Somateria mollissima</i>
Ekster	<i>Pica pica</i>
Gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>
Glanskop	<i>Parus palustris</i>
Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>
Groene specht	<i>Picus viridis</i>
Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>
Hop	<i>Upupa epops</i>
Huiswaluw	<i>Delichon urbica</i>
IJsvogel	<i>Alcedo atthis</i>
Kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor</i>
Kleine vliegenvanger	<i>Ficedula parva</i>
Koolmees	<i>Parus major</i>
Kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris macrodactyla</i>
Oeverwaluw	<i>Riparia riparia</i>
Pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>
Raaf	<i>Corvus corax</i>
Ruigpootuil	<i>Aegolius funereus</i>
Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>
Tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>
Zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>
Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>
Zwarte mees	<i>Parus ater</i>
Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>
Zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>